

Oponentský posudok habilitačnej práce

Spracovaný na základe žiadosti dekana Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline zo dňa 7. 4. 2025 a so súhlasom Vedeckej rady FPEDAS Žilinskej univerzity v Žiline zo dňa 3. 4. 2025.

Identifikačné údaje

Názov habilitačnej práce:	Detreminanty spotrebiteľského záujmu o služby kolaboratívnej spotreby
Habilitant:	Ing. Eva Malichová, PhD.
Pôsobisko habilitanta:	Katedra makro a mikroekonomiky, Fakulta riadenia a informatiky, Žilinská univerzita v Žiline
Odbor HKaIK:	ekonomika a manažment podniku
Oponent:	prof. Ing. Marek Potkány, PhD.
Pracovisko oponenta:	Katedra ekonomiky, manažmentu a podnikania, Drevárska fakulta, Technická univerzita vo Zvolene

Hodnotenie jednotlivých kritérií

Aktuálnosť riešenej témy

Tému habilitačnej práce považujem za vysoko aktuálnu vzhľadom na rýchly rozvoj digitálnych platforiem a zmien v spotrebiteľskom správaní. Kolaboratívna spotreba, ktorá zahŕňa zdieľanie jázd, bicyklov, áut a ďalších služieb, sa stáva čoraz významnejšou súčasťou modernej ekonomiky, pričom prináša nielen ekonomické, ale aj sociálne a environmentálne benefity. Výskum v tejto oblasti je nevyhnutný pre lepšie pochopenie motivácií spotrebiteľov, ale aj poskytovateľov týchto služieb v kontexte podpory udržateľného rozvoja.

Štruktúra a obsahové zameranie práce

Štruktúra habilitačnej práce je rozpracovaná v logickej štruktúre v rozsahu 158 strán (vrátane rozsiahleho zoznamu zdrojov a troch príloh). Práca je systematicky usporiadaná do deviatich kapitol, čo umožňuje čitateľovi postupne sa oboznámiť s komplexnou problematikou kolaboratívnej spotreby. Jednotlivé kapitoly pokrývajú všetky relevantné aspekty témy, od historického vývoja konceptu, ku charakteristike širokej škály aktuálnych služieb kolaboratívnej spotreby, až po analýzu konkrétnych faktorov ovplyvňujúcich záujem spotrebiteľov na Slovensku s prezentovaním návrhov a odporúčaní zvýšenia záujmu o tieto služby.

Za účelom identifikovania kľúčových determinantov spotrebiteľského záujmu bol v rámci habilitačnej práce realizovaný systematický prehľad literatúry a komparatívna analýza výsledkov výskumov uvedených vo vedeckých publikáciách, obohatená o poznatky z už realizovaných výskumov autorky práce, a to primárne v problematike percepcie a záujmu o služby individuálnej mobility (zdieľaných jász a zdieľania bicyklov).

Zrozumiteľnosť stanovených cieľov a miera ich splnenia

Autorka v rámci kapitoly 1 naformulovala hlavný cieľ habilitačnej práce ako jej snahu o „Rozvoj vedeckých poznatkov na základe skúmania a identifikácie faktorov ovplyvňujúcich rozhodovanie spotrebiteľov pri využívaní kolaboratívnych služieb so zameraním sa na služby zdieľanej mobility.“

Po podrobnom preštudovaní habilitačnej práce môžem konštatovať, že stanovený cieľ autorka v plnej miere naplnila. Systematicky analyzovala historický vývoj konceptu kolaboratívnej spotreby, jeho prejavy v rôznych formách zdieľanej mobility, a špecificky sa zamerala na služby zdieľania jász a bicyklov. Identifikovala a detailne analyzovala definovaný predmet skúmania kognitívne, socio-demografické, psychologické, kontextuálne a intervenčné faktory, ktoré determinujú rozhodovacie procesy jednotlivcov v kontexte využívania týchto služieb

Za účelom identifikovania kľúčových determinantov spotrebiteľského záujmu bol v rámci habilitačnej práce realizovaný systematický prehľad literatúry a komparatívna analýza výsledkov výskumov uvedených vo vedeckých publikáciách, obohatená o poznatky z už realizovaných výskumov autorky práce, a to primárne v problematike percepcie a záujmu o služby individuálnej mobility (zdieľaných jász a zdieľania bicyklov).

Metódy spracovania a postupy riešenia

Pri plnení vyššie spomenutého cieľa habilitačnej práce boli vhodne použité metódy ako systematický prehľad literatúry, excerpčia dát a deskriptívna analýza, komparatívna analýza, indukcia, dedukcia, kvantitatívna analýza a syntéza. Taktiež je v práci možné identifikovať aj využitie ordinálnej a multinominálnej logistickej regresie za účelom identifikovania faktorov vplývajúcich na záujem o využívanie služieb „ridesharing“ a „bikesharing“. Za účelom odhaľovania signifikantných prediktorov bol v práci využitý aj Pearsonov Chí Square test nezávislosti.

Za účelom identifikovania kľúčových determinantov spotrebiteľského záujmu bol v rámci habilitačnej práce realizovaný systematický prehľad literatúry a komparatívna analýza výsledkov výskumov iných autorov uvedených vo vedeckých publikáciách, obohatená o poznatky z už realizovaných výskumov autorky práce, a to primárne v problematike percepcie a záujmu o služby individuálnej mobility (zdieľaných jász a zdieľania bicyklov). Z prezentovaných výsledkov však nie je úplne zrejmé, či je možné zistenia autorky zovšeobecniť na cielenú vzorku populácie, pretože v rámci prezentácie nebol spomenutý možný test reprezentatívnosti (preto prosím o možné vyjadrenie sa habilitantky k tejto záležitosti v rámci diskusie).

Jednoznačne si však dovoľím konštatovať, že autorkou zvolená a aplikovaná metodika práce, s precízne spracovanou analýzou dostupných teoretických východísk problematiky zdieľanej a kolaboratívnej ekonomiky, no najmä jej vysokou odbornosťou, preukázala vysokokvalifikovaný prehľad v problematike a schopnosť aplikovať vedecké metódy v danej tematickej oblasti.

Výsledky práce

Habilitačná práca významne prispieva k rozšíreniu vedeckého poznania a povedomia v oblasti kolaboratívnej spotreby a zdieľanej mobility, pričom systematicky analyzuje determinanty ovplyvňujúce záujem spotrebiteľov. Práca identifikuje kľúčové faktory, ako sú bezpečnosť, užitočnosť a environmentálny prínos, ktoré ovplyvňujú rozhodovanie spotrebiteľov pri využívaní služieb zdieľanej mobility. Tieto poznatky umožňujú poskytovateľom služieb zlepšiť používateľskú skúsenosť a tvorcom politík navrhovať iniciatívy podporujúce udržateľnú mobilitu, čím prispievajú k ekologickým cieľom a znižovaniu dopravnej záťaže v mestách.

Vedecký a pedagogický prínos

Predložená habilitačná práca má potenciál priniesť niekoľko vedeckých a pedagogických prínosov. V rámci rozvoja vedy je možné deklarovať najmä rozšírenie vedeckého poznania v oblasti kolaboratívnej spotreby a zdieľanej mobility, a to hlavne sumarizáciou determinantov ovplyvňujúcich záujem spotrebiteľov, ich rozdelením do homogénnych skupín a taktiež ich klasifikáciou podľa signifikantnosti. Takéto výsledky poskytujú robustné a spoľahlivé podklady informačnej databázy, ktoré sú cenné pre ďalší výskum.

Pedagogické prínosy je možné identifikovať v obohatení učebných osnov vybraných predmetov zaoberajúcich sa predmetnou problematikou na univerzitách a vysokých školách, čím študenti získajú prístup k najnovším poznatkom a trendom. Metodológia použitá v práci môže poslúžiť ako vzor pre študentov pri ich vlastných výskumných projektoch, čím sa naučia efektívne zbierať, analyzovať a interpretovať dáta, a taktiež podporiť úroveň svojho kritického myslenia.

Aplikačný prínos pre prax

Aplikačné prínosy habilitačnej práce sú významné pre prax. Výsledky práce môžu byť využité na optimalizáciu služieb zdieľanej mobility, čo pomôže poskytovateľom lepšie prispôbiť svoje ponuky potrebám a preferenciám zákazníkov. Práca poskytuje cenné informácie pre podnikateľov, ktorí sa zaoberajú kolaboratívnou spotrebou, a pomôže im lepšie pochopiť trh a prispôbiť svoje obchodné modely. Výsledky práce môžu byť tiež využité pri tvorbe politík a regulácií týkajúcich sa kolaboratívnej spotreby, čo môže mať pozitívny dopad na spoločnosť ako celok.

Formálna úprava

Formálna úroveň habilitačnej práce je na veľmi vysokej úrovni. Autorka vhodne využila kombináciu textovej a vizuálnej stránky, čo výrazne prispieva k zrozumiteľnosti a prehľadnosti prezentovaných informácií. Práca je podporená množstvom obrázkov, grafov a tabuliek, ktoré efektívne dopĺňajú textovú časť a umožňujú čitateľovi lepšie pochopiť analyzované údaje. Aj napriek drobným gramatickým chybám a preklepom, ktoré sa v práci vyskytujú, tieto nedostatky nijakým spôsobom neznižujú jej odbornú úroveň. Celkovo je práca veľmi dobre spracovaná a prezentovaná, čo podčiarkuje vysokú kvalitu výskumu a analýzy.

Hodnotenie plnenia požiadaviek stanovených pre získanie titulu „docent“

Hodnotenie pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti

Vychádzajúc z hodnotenia pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti habilitantky Ing. Evy Malichovej, PhD. (zo dňa 5.3.2025 zo zasadnutia Rady garantov odborov habilitačného konania a inauguračného konania Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline), ako aj verejne dostupných informácií, by som si dovoľil vyzdvihnúť jej významné aktivity v kontexte vhodnosti ako adeptky na vedecko-pedagogický titul docent.

V rámci pedagogickej činnosti zabezpečuje výučbu širokého spektra predmetov z oblasti ekonómie a podnikania, vrátane predmetov ako Podnikanie, Povolanie podnikateľ, Softvérová podpora ekonomických predmetov, Ekonomické a právne aspekty podnikania, Všeobecná ekonomická teória a Finančné účtovníctvo. Taktiež vedie množstvo záverečných prác v odbore.

V rámci výskumnej činnosti je možné vyzdvihnúť jej dlhodobé zameranie na správanie ekonomických subjektov, kolaboratívnu a zdieľanú ekonomiku, ktoré sa pretavili do veľkého počtu výstupov. Dosiaľ publikovala viac ako 50 vedeckých výstupov, z toho 27 článkov evidovaných vo WoS a 14 v Scopus, s viac ako 180 citáciami a H-indexom 8 vo WoS a 7 v Scopus. O kvalite jej publikačnej činnosti svedčí aj jej aktívna účasť na významných európskych projektoch a organizovaní zahraničných vedeckých konferencií.

V rámci charakteristiky projektového zamerania je nutné zvýrazniť jej pôsobenie ako členky riešiteľského kolektívu projektu Mobility and Travel Time Value (grantová schéma Horizon 2020). Z tohto projektu bolo v spoluautorstve publikovaných niekoľko zaujímavých výstupov v časopisoch ako Transportation Research Part A: Policy and Practice (Q1, IF: 6,3), Travel Behaviour and Society (Q2, IF: 5,2), Transportation (Q1, IF: 3,5) a International Journal of E-Planning Research (Q3, IF: 2). Práve tento projekt ju priviedol k téme zdieľanej ekonomiky a kolaboratívnej spotreby, ktorým sa venuje doteraz. Je zrejmé, že podobne kvalitných výstupov napojených na jej projektovú činnosť je možné dohľadať niekoľko, čo celkovo dokladujú pozitívny obraz a adekvátnosť kvalifikačného rastu habilitantky.

Zhodnotenie plnenia požiadaviek pre získanie titulu „docent“

Vychádzajúc z požiadaviek na plnenie minimálnych kritérií na získanie titulu docent na Fakulte prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline, schválených Vedeckou radou Žilinskej univerzity v Žiline dňa 17. 6. 2022, si dovoľím konštatovať, že uchádzačka spĺňa po formálnej stránke podmienky v kritériách A: Pedagogická činnosť, B: Vedecko-výskumná a publikačná činnosť, C: Ohlasy a D: Iné formy uznania vedecko-pedagogickou komunitou, pre začatie a úspešné ukončenie habilitačného konania v odbore habilitačného konania a inauguračného konania ekonomika a manažment podniku priradeného k študijnému odboru ekonómia a manažment.

Záverečné hodnotenie

Záverečné hodnotenie habilitačnej práce a námety do diskusie

Habilitačná práca "Determinanty spotrebiteľského záujmu o služby kolaboratívnej spotreby" je precízne spracovaná na vysokej úrovni s využitím kompilácie už publikovaných vedeckých výskumov, pričom prináša významné vedecké, pedagogické a aplikačné prínosy. Autorka preukázala vysokú odbornosť a schopnosť aplikovať vedecké metódy v danej tematickej oblasti.

Prosím habilitantku pri obhajobe habilitačnej práce o zodpovedanie nasledovných otázok:

1. Plánujete vo svojom budúcom výskume riešiť otázku testu reprezentatívnosti vzorky, aby ste zabezpečili, že zistenia budú aplikovateľné a zovšeobecnené na širšiu populáciu?
2. Pokúste sa v rámci vašich odporúčaní pre zvýšenie záujmu o zdieľanie jász/bicyklov zhodnotiť aktuálne postoje mestských a dopravných plánovačov na Slovensku o ich reálne plnenie. V čom vidíte najväčšie rezervy?
3. Na str. 51 habilitačnej práce pojednávate o význame a podstate možnej úspory finančných prostriedkov využitím zdieľania jász. Pokúste sa vysvetliť, ako je možné kvantitatívny benefit (úsporu finančných prostriedkov) komparovať a hľadať rovnováhu s psychologickými prínosmi (pohodlie, úspora času, jednoduchosť platby alebo inými?).

Na základe uvedeného odporúčam prijať prácu k obhajobe pred habilitačnou komisiou a po jej úspešnom vykonaní udelenie titulu docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania ekonomika a manažment podniku.

V o Zvolene, dňa 29. 4. 2025

.....

podpis oponenta